

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 2. An, & qualiter obliget iuramentum per creaturas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

ille nullam vim ex juramento fortia-
tur; ita Sanchez *cit. n. 4.*

2023. Sed circa hoc advertendum, quando
dicitur, quod contractus, quem non
confirmat juramentum, nullam vim
ex juramento fortiaur, accipiendum
esse, *de vi iustitiæ*, ubi contractus de se
est jure nullus; tales enim contractus,
jure nullos, non confirmari juramen-
to, ut nascatur obligatio in vim iusti-
tiæ, constat ex dict. *lib. 1. tit. de pactis*:
quod etiam procedit, quod nec obli-
get in vim religionis, ubi juramentum
est *accessorium* contractui jure irrito,
seu invalido, ut diximus num. præced.
obligaret tamen in vim religionis, si ju-
ramentum esset per se stans, licet con-
tractus esset nullus, modò res promissa
foret licita.

§. 2.

An, & qualiter obliget iuramentum
per creaturas?

2024. Ante respons. notand. juramentum,
quo Deus in se ipso vocatur in te-
stem, sive assertorium, sive promissori-
um, de se, ac natura sua, non esse illici-
tum, modò habeat veritatem, iudicium,
& iustitiam, ut exposuimus in præmissi-
ratio sumitur ex *c. etsi Christus 26. h. t. ibi*:
potest sine culpa iurare, modò non trahat
spontanea voluntas ad iurandum, sed im-
portuna necessitas; & habeat tres illos
comites, de quibus dictum est. Nullibi
enim dicitur, quod juramentum *malum*
fit; quamvis dicatur esse à malo propter
crescentem malitiam hominum, & cor-
ruptam originali peccato naturam, non
volentium credere non juranti, & quan-
doque loquentium non vera. Jura-
mentum igitur per se malum non est,
cum sit confirmatio veritatis; unde,
cum videtur prohiberi juramentum,
est tantum pro casu, quo caret suis dire-
ctis comitibus.

2025. Not. 2. etiam posse jurari *per creaturas*,
non quidem sistendo in illis; sed relatè ad
Creatorem, Deique potentiam, & veri-
tatem; unde nunquam Christus prohibuit
juramentum per Creatorem, ut di-

cit Innocentius in dicto *c. 26. sed tantum*
per creaturam; cujus rationem reddit:
ne per huiusmodi iuramentum transfer-
retur ad creaturam honorificentia Crea-
toris. Quare, cum in Evangelio præ-
misisset: *Dico vobis, nolite iurare omni-*
no; statim subiunxit: *neque per celam*,
quia thronus Dei est: *neque per terram*,
quia scabellum pedum ipsius est: *neque*
per Hierosolymam, quia civitas est regni
magni: *neque per caput tuum*, quia non
potes unum capillum facere album, aut
nigrum.

Difficultas tamen est ex verbis seqq. 2026
Innocentii in *ead. c. 26. ibi*: *& quamvis*
non sit per creaturam iurandum: si tamen
iuret per creaturam, servandum est
quidem, dummodo sit licitum, quod iura-
tur: quia teste veritate, qui jurat in celo,
jurat in throno Dei, & in eo, qui se-
det super eum. Si enim non licet jura-
re per creaturam, quomodo, si tale jura-
mentum nihilominus fiat, obligabit ad
præstandum, quod juratur, præsertim,
cum etiam D. Jacobus Apostolus veteri
jurari per creaturam, ut habetur in textu
cit. c. ibi: neque per celum, neque per
terram, &c. quo vetat juramentum per
quamlibet creaturam, quodcunque il-
lud sit. Resp. tamen, quando dicitur,
non esse iurandum *per creaturas*, intel-
ligi *sistendo in illis*, ut ostendit ratio In-
nocentii, ne per tale juramentum hono-
rificentia Dei transferatur ad creatu-
ras; non autem *relatè ad creatorem*, ut
exposuimus n. 2025. cujus ratio sumitur
ex ipso Apostolo, ut notat Innocentius;
quia, *si nec isto modo liceret iurare per*
creaturas, non dixisset Apostolus: *Homi-*
nes per maiorem suum iurant: & omnis
controverfiæ eorum ad confirmatio-
nem finis est juramentum: in quo paten-
ter ostendit, per quem fit iurandum,
cum ait: *homines per maiorem suum iu-*
rant, id est, *per Deum*; & cur fit iura-
dum, ut videlicet omnis controverfiæ
finis sit juramentum.

2027. Not. 3. quando in Sacris canonibus
prohibetur juramentum *per creaturas*,
ut habetur 22. *q. 1. c. Clericum. 9. & seq.*
sermonem esse non de quolibet jura-
mento, sed eo, quod usurpabant Ethnici,
& gen-

& gentiles, qui jurabant per *solem, Jovem,* &c. tanquam *Deos.* Cæterum juramentum etiam judiciale, ubi opus, ac necessarium fuerit, ad sui juris conservacionem, etiam Viris Religiosis licitum esse, constat ex *14. q. 2. c. 1. & c. Insuper. 6. c. Tuis. 39. de Testibus.* Nulli enim vetita est confirmatio veritatis, quæ (ut tradit Innocentius III. scribens Abbati, & Capitulo Castellianis) præstatur per juramentum, *c. Eisi Christus. 26. §. Quædam verò, h. t.* Quoniam autem dupliciter Deus in testem vocari potest, primò expressè, *ac in se;* secundo implicite, *ac in alio,* cum ordine ad Deum, v. g. *per Sacra Evangelia,* in quibus infallibilis Dei veritas continetur; *per Crucem,* cum ordine ad Christum in Cruce pro nobis passum; *per Sacramenta,* quatenus à Christo sunt instituta, & ex ejus meritis vim habent Sanctificandi; Covarr. in *c. Quamvis; p. 1. §. 1. n. 5. Silo. V. juramentum, 1. q. 1.* ideo *formæ jurandialis* sunt *explicite,* nimirum per Deum in seipso; *aliæ implicite,* videlicet in alio, sed cum ordine ad Deum; ut *juro per animam meam,* si non sistatur in hoc, sed relatè ad Deum, quasi dicondo, *quàm verè est à Deo.*

2028 Hinc plures ejusmodi formulæ; *Auf mein Ahd; bey meiner Seel/ &c.* si fiant sine ullo ordine ad Deum, saltem implicite Deum in illis vocando in testem, in re juramenta non sunt, præsertim, si potius proferantur ea verba ex pravo habitu, & sine deliberatione; quamvis in multis locis, in in ordine ad effectum probationis, accipiantur instar juramenti, quando deliberatè pronuntiantur. Similis quæstio fieri potest de simplici interpositione fidei, seu attestacione, quam aliquando præstant Clerici v. g. *sub fide Sacerdotalis dignitatis,* vulgò: *bey mein geistl. Ehren/ Weyhung/ oder Würden;* vel Principes, ac personæ illustres sub interpositione suæ illustis dignitatis: *bey meinen Adelichen Ehren/ trauen/ und glauben/* an habeant rationem veri juramenti; an tantum effectum ex usu recepto in ordine ad obligationem?

2029. Has *interpositiones fidei* non esse ve-

ra juramenta diximus supr. cum in illis nulla interveniat divini nominis invocatio; nihilominus in foro externo Ecclesiastico, solent accipi & observari tanquam jurata promissio, vel attestatio; sic in *c. ad aures. 3. de his, quæ vi,* dicitur, eum, qui terrore laicorum, electioni de se factæ renuntiavit, nihilominus regimini, ad quod electus erat, præfici posse, *nisi forte juramento, vel fide interpositâ confirmata sit;* ex qua resolutione notatur, quod promissio *sub fide* idem operetur, quod juramentum quoad observantiam; *Surd. decis. 235. num. 1.* eadem enim pœnâ puniatur frangens *fidem,* qua puniretur frangens *juramentum,* ut per *Perez l. 1. gloss. 1. pag. 186. col. 1. vers. queri solet, tit. 6. l. 8. Ordin. Mendocam disputationibus suis, lib. 1. c. 6. n. 10.* & fides data, per conjunctionem dexteræ, habetur loco juramenti; *Surd. decis. 234. n. 6.* hinc etiam in *c. Pervenit. 2. de Fidejussor.* mandat Pontifex, *Clericos ab officio, & beneficio suspendi, si religionem fidei, & juramenti sui eos violasse constiterit.* Cæterum, ubi, de jure *juramentum* exigitur, non satis fit solâ interpositione fidei, seclusâ in tali casu exemptione.

Quæstio ulterior est, an juramentum *fidelitatis* sit verum juramentum? quale præstant Vasalli Domino directo in investitura? & vocatur *juramentum Clientelare* [vulgo *Lebens- Pflcht*] vel *Officiales,* aut *Præsides* ratione officii, vel administrationis [vulgo *die Amts oder Dienst- Pflcht*] præstant Imperatori, Regi, Curia; vel sub *ditione subjectionis* [vulgo *die Lands- Huldigung*] in fidelitatem, & obedientiam promittunt; de quibus *Layman l. 4. Summe, tr. 9. c. 5. n. 3. Homagiam,* seu juramentum fidelitatis, quod præstant Vasalli domino feudi, esse verum juramentum, colligitur ex *c. Gravem. 15. de excessib. Prælat.* ubi perpetuò deponendus dicitur, quicumque contra *fidem homagii* semel, & secundo præstiti, & debitam reverentiam, Episcopum suum esse dominum negasset: vel in foro seculari deposuisse econtra eum, super rebus spiritualibus quæstionem: aut

aut tam inuasoribus Episcopi, & feriorum ejus, quàm fratri ejus, vel complicibus suis causam, vel consilium præbuisse, de quo textus inquit: *ipsum tanquam membrum putridum ab Ambianensi Ecclesia perpetuò abscindatis*, beneficia sua facientes personis idoneis, per illos, ad quos donatio pertinet, assignari; eadem ratio est de reliquis; cum & domini officiales pro securitate rerum, quas eis committunt; & Principes, cum suscipiunt Regimen, à subditis ejusmodi fidelitatis juramenta recipiant contractu utrinque oneroso; quare non sufficit sola fidei interpositio; hæc enim non facit, quòd verè juretur; sed tantum denotat significari fidem, seu veracitatem hominis honesti; ut colligitur ex *c. penult. b. t.* ubi habetur, quòd Clericus, qui juravit, se statuta in Ecclesia sua edita servaturum, promittens per idem juramentum, statutum, quòd postea subsecutum est, fideliter observare: licet transgredi non debuerat, quòd promissit, non teneatur ad illius observantiam, vi juramenti. Cur hoc? nempe, quia promittere per juramentum prius præstitum, aliud non est, quàm promittere se eadem fidelitate observaturum promissionem, qua est observaturus rem juratam; ergo promittere, vel asserere aliquid per fidem suam non est iurare.

§. 3.

An juramenta, jure nulla, indigeant relaxatione?

2031.

ANte resolut. not. 1. quòd iuramentum, adiectum contractui, sequatur naturam eius; nec aliud illi superaddat, quàm obligationem ex religione; nec ad plus obliget, quàm ipse contractus; nec contineat renuntiationem beneficii à iure concessi. Ratio primi est, quia, ut communis habet, cadente principali, cadit pariter innixum illi accessorium, ut amplius exponemus in seqq. ratio secundæ, quia nulla virtus obligat alio titulo, quàm eo, quo præcipere, vel prohibere potest; charitas enim visua non inducit obligationem iustitiæ; nec econ-

tra: ratio tertiæ; quia, ut supponitur, contractui non additur super alia re præstanda, vel omittenda, quàm super qua contrahitur.

Not. 2. etsi in communi usum receptum sit hoc brocardicum, *quòd accessorium* (consequenter etiam iuramentum, contractui accessorium) *sequatur naturam principalis*; in expositione tamen eius non omnes convenire. Quidam enim censent, quòd, si principale [contractus v. g.] sit irritum, vel infirmum, etiam accessorium tale sit; alii volunt, quòd accessorium solum sequatur naturam principalis hoc sensu, ut recipiat easdem conditiones tacitas, quas contractus ex iure, consuetudine, vel intentione Legislatoris; ita Lessius *l. 2. de iust. c. 42. dub. 6. à. n. 32.* loquens de iuramento contractui accessorio.

Alii distinguunt in accessorio iuramento v. g. *sensum, & obligationem*; quòd aliud sit, *quid iuretur?* & hoc pertinet ad *sensum, atque ad materiam* accessorii: aliud, *quomodo, vel in vi cuius virtutis* accessorium iuramentum *obliget?* & hoc pertinet ad *obligationem, seu effectum, & efficaciam* accessorii. In primo [nimirum quoad *sensum, seu materiã*] omnino iuramentum sequitur naturam principalis; hoc est, non extenditur, ad aliam, vel ultra materiam, quàm supra quam cadat contractus, vel promissio, cui adicitur; unde in hoc sensu iuramentum contractui accessorium, sequitur naturam principalis quoad conditiones eius; ut tradit Suarez apud Haunold. *tom. 5. tr. 4. n. 355.* Ex hoc fit, quòd iuramentum sponsalibus de futuro appositum non obliget in casu, quo unus sponzorum labitur v. g. cum alio in vitiũ carnis, vel alias notabiliter mutatur quoad statum, bona corporis, & fortunæ; nam istum sensum habet contractus sponsalium, consequenter & iuramentum illis accessorium; nisi iurans excludat positivè conditionem in iuramento, quæ tacite inest contractui.

Difficultas est de *obligatione*, quæ pendet ex valore, nullitate, vel infirmitate actus, seu contractus, cui iuramentum adicitur; & in hoc sensu dicunt, quòd iuramentum accessorium contractui v. g. non